

VERKSAMHETSRAPPORT 2022

Hållbar
UPPHANDLING
Ett samarbete mellan Sveriges regioner

HÅLLBAR UPPHANDLING – ETT SAMARBETE MELLAN SVERIGES REGIONER

VISION: VÄLFÄRD - GENOM VÄRLDSLEDANDE HÅLLBAR UPPHANDLING.

Sveriges regioner ansvarar för många av de samhällsviktiga verksamheter som påverkar medborgarnas liv allra mest. Av dessa utgör hälso- och sjukvården samt kollektivtrafiken de största. Varje år upphandlar regionerna varor och tjänster till stora värden. Det ger regionerna, tillsammans och var och en för sig, en väsentlig och viktig roll i Sveriges omställning till att bli ett mer hållbart samhälle.

Sveriges regioner samarbetar sedan 2010 med att främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder i syfte att minska negativ påverkan på människor och miljö under produktens eller tjänstens livscykel och för att nå vår vision.

För att säkerställa ett effektivt användande av resurser och underlätta uppföljningsarbetet omfattar den nationella samordningen utvecklandet av harmoniserade krav och metod för uppföljning, inklusive en politiskt förankrad uppförandekod för leverantörer. De standardiserade kraven, samt faktumet att regionerna delar leverantörsbas, möjliggör nationell uppföljning av ställda krav. Alla resultat delas mellan regionerna och kostnaderna samfinansieras.

Den nationella samordningen drivs genom en styrgrupp, ett nationellt kansli samt regional samordning i de åtta tidigare sjukvårdsregionerna. Den nationella samordningen omfattar även strategiska samarbeten med Adda Inköpscentral, Sykehusinnkjöp Norge och HUS, Helsingfors Universitetssjukhus Finland.

Genom en nationell samordning och goda externa relationer bidrar vi till en hållbar utveckling genom hållbar upphandling. Läs mer om den nationella samordningen på www.hållbarupphandling.se.

Nedan följer ett axplock från hållbarhetsåret 2022.

- ▶ För att nå målen i Programförklaring 2030 har samtliga regioner beslutat om en förnyad och långsiktig finansiering vilket innebär en uppräknig från nuvarande 0,50 kr/regioninvånare till 1,00 kr/regioninvånare.
- ▶ En nationell strategi för harmonisering av miljökrav har fastställts.
- ▶ Nio nya riskanalyser har tagits fram för inköpskategorierna; vårdrelaterad papper och plast, medicinsk grundutrustning, kirurgiska instrument, lokalvård, nutrition, medicinteknisk utrustning; bild och funktion, inkontinens och stomi (inklusive sjukvårdskemikalier, övning-och simuleringsutrustning), möbler samt livsmedel.
- ▶ Regionernas nationella kansli har granskat och bedömt 39 leverantörers egenrapporteringar, varav 22 utgjordes av bristfälliga svar. Rekommendationer för vidare åtgärder har lämnats till regionerna.
- ▶ Regionernas uppföljningsarbete resulterade i 16 nya kontorsrevisioner som påbörjades under 2022.
- ▶ 12 revisioner kunde avslutas efter att eventuella avvikelser hade åtgärdats.
- ▶ En kompetenssatsning har genomförts och 160 upphandlare, avtalscontrollers, hållbarhetsansvariga och kategori-ansvariga har genomgått en utbildning i hållbar upphandling.

PROGRAMFÖRKLARING 2030

År 2021 beslutade styrgruppen för Hållbar Upphandling att anta dokumentet Programförklaring 2030 (dnr RS2021-0435) med tillhörande strategi. Bakgrunden var de ökade kraven och förväntningarna på upphandlande myndigheter att identifiera och minimera negativ påverkan på människor och miljö under produktens eller tjänstens livscykel.

Under året har arbetet med att förverkliga visionen och målsättningarna i Programförklaring 2030 fortsatt. För att möta de ökade förväntningarna och kraven på hållbar upphandling har samtliga av Sveriges regioner fattat beslut om en förnyad och långsiktig finansiering. Beslutet innebär en uppräknig från nuvarande 0,50 kr/regioninvånare till 1,00 kr/regioninvånare samt att det avsätts tid för det nationella arbetet hos de regionala samordnarna och kontaktpersonerna.

Den nationella resursförstärkningen borgar för att vi ska kunna genomföra fler uppföljningar, öka samverkan, kompetensen och kommunicera värdet och nyttan av arbetet med hållbar upphandling.

NATIONELL STRATEGI FÖR HARMONISERING AV MILJÖKRAV

En förutsättning för att kunna genomföra gemensamma uppföljningar av nationellt prioriterade leverantörer är att kraven är harmoniserade. I samband med att styrgruppen antog Programförklaring 2030 fick regionernas nationella kansli i uppdrag att parallellt utveckla en strategi för hur miljökrav ska harmoniseras.

Strategin för harmonisering av regionernas miljökrav i upphandling fastställdes den 8 december 2022. Strategins ändamål är att verka för ett strukturerat arbetssätt i den nationella samverkan för att lyckas nå ökad harmonisering av miljökrav i prioriterade inköpskategorier. Med ökad harmonisering av miljökrav uppnås såväl förutsättningar för gemensamma nationella uppföljningar samt för att skicka tydliga marknadssignaler till leverantörer om regionernas gemensamma ambitionsnivå och behovsbild.

NATIONELLA AVTALSUPPFÖLJNINGAR

Avtalsuppföljning av ställda hållbarhetskrav är viktigt och nödvändigt för att säkerställa att det som upphandlas överensstämmer med de krav som har ställts, samt för att säkra likabehandling och att inte snedvrída konkurrensen på marknaden. Avtalsuppföljning är ett utvecklingsområde där en nationell samordning bidrar till att öka antalet uppföljningar som genomförs per år.

Nedan följer en sammanställning över nya och avslutade uppföljningar som har genomförts 2022. Sammanfattningar av resultaten från avslutade uppföljningar finns publicerade på halla.se.

Under 2022 bedömde kansliet 39 inkomna svar från leverantörer inom samtliga riskkategorier. Av 39 leverantörer rekommenderades 22 leverantörer vidare till kontorsrevision.

16 NYA KONTORSREVISIONER

1. 3M
2. Abigo Medical
3. Codan Triplus
4. Handelshuset Viroderm
5. KiiltoClean
6. Mermaid Medical A/S
7. MIP Pharma GmbH
8. Mylan AB
9. Mölnlycke Health Care AB
10. Procurator AB
11. Smith & Nephew AB
12. SMP+Cardio
13. Solann AB
14. Stryker AB
15. Vingmed A/S
16. Zimmer Biomet

12 KONTORSREVISIONER AVSLUTADES

1. Alcon Nordic
2. Erixon Medtech
3. FM Trading
4. Henry Eriksson
5. Kanwar Group
6. Merit Medical Systems
7. Procurator AB
8. Promoters
9. Stille
10. Sylak (nu Observe Medical)
11. Unimedica Pharma
12. Wingplast

INKÖPSKATEGORI: KIRURGISKA INSTRUMENT

ANSVARIGA REGIONER: NORRBOTTEN, VÄSTERBOTTEN, JÄMTLAND -
HÄRJEDALEN OCH VÄSTERNORRLAND

Leveranskedjan för kirurgiska instrument är global. Såväl råvaruutvinning som förädling och tillverkning sker i länder där riskerna för kränkningar av mänskliga rättigheter och arbetares rättigheter, negativ miljöpåverkan och korruption är höga eller mycket höga. Kirurgiska instrument köps i stora volymer och prispressen i tillverkningsledet är hård. Leverantörskedjorna är långa och komplexa och det är stor brist på spårbarhet och transparens bortom sluttillverkning. En stor del av de enklare kirurgiska instrumenten framställs i Sialkot i Pakistan där ca 10 000 olika typer av instrument tillverkas i ca 150 miljoner exemplar årligen. 95 % av produktionen bedöms ske i den informella sektorn där arbetet utförs i mindre och enkla verkstäder med sämre arbetsförhållanden och med en förhöjd risk för barnarbete.

Under 2022 arbetade ansvariga regioner vidare med uppföljningar av instrumentleverantörer. Uppföljningarna av Observe Medical (tidigare Sylak), Stille och Wing Plast kunde avslutas efter återrevisioner hos respektive företag då de åtgärdat tidigare identifierade avvikelser kopplade till vidareförmedling av krav, riskanalyser, uppföljningar i leverantörskedjan samt systematiskt miljöarbete.

Vidare genomfördes kontorsrevisioner hos Instrumenta, SMP+Cardio, Medical, Vingmed A/S, Codan Triplus och Solann med avseende på hållbara leveranskedjor och systematiskt miljöarbete. Vid revisionen av Vingmed identifierades ingen avvikelse alls och vid revisionen av Instrumenta identifierades ingen större avvikelse. Vid revisionerna av SMP+Cardio, Mermaid Medical A/S, Codan Triplus och Solann identifierades större avvikelser relaterade till en eller flera av kraven om vidareförmedling av krav, riskanalyser, uppföljningar i leverantörskedjan, systematiskt miljöarbete och produktspecifika miljökrav. Samtliga avvikelser kunde släckas vid återrevisioner som genomfördes i slutet av 2022.

Under året bistod även Region Stockholm med att avsluta två uppföljningar av leverantörer av instrument och sjukvårdsartiklar; AB Henry Eriksson och Erixon Medtech. Uppföljningarna avslutades efter att återrevisionerna bekräftat att företagen hade åtgärdat tidigare identifierade avvikelser kopplade till bland annat riskanalyser.

Efter de rekordstora monsunregnen i Pakistan, där stora delar av regionernas instrument tillverkas, samlades information från fem leverantörer som har produktion i Pakistan. Ingen av leverantörernas verksamheter eller dess medarbetare har enligt leverantörerna blivit drabbade. Situationen påverkade inte heller leveranserna.

INKÖPSKATEGORI: LIVSMEDEL OCH TILLHÖRANDE TJÄNSTER

ANSVARIGA REGIONER: UPPSALA, VÄSTMANLAND, DALARNA OCH GÄVLEBORG

Livsmedelsproduktion och konsumtion påverkar våra samhällen och gemensamma miljö i stor utsträckning. Det sker genom primärproduktion, förädling, handels- och leverantörskedjor och slutligen tillagning och konsumtion, eller svinn. Livsmedelskedjan är lång och komplex. Vilket led i kedjan som har störst påverkan skiljer sig för olika livsmedel och förädlingsgrad. Livscykelanalyser pekar på att primärproduktionen av livsmedel i regel står för den största delen när det gäller miljö och klimatpåverkan. Såväl produktion som konsumtion av livsmedel går att koppla till flera av de globala målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling som världens länder åtagit sig att uppfylla. Det gäller exempelvis mål om ingen hunger, god hälsa och välbefinnande, om anständiga arbetsvillkor och tillväxt, om att bekämpa klimatförändringarna, om hav och marina resurser och om ekosystem och biologisk mångfald.

Under 2022 fortsatte arbetet med att få en bättre förståelse för riskerna kopplade till framställning av palmolja. Samtidigt som viktiga ekosystem hotas är produktionen av palmolja ekonomiskt viktig för många länder. Odlingar och oljeframställning skapar viktiga arbetstillfällen och exportintäkter i berörda områden. Ett arbete med att följa upp hur leverantörer identifierar och hanterar riskerna i sina leveranskedjor har påbörjats med fokus på ett urval av produkter.

Under året arbetade ansvariga regioner vidare med Worldfavor som är regionernas plattform för hantering av hållbarhetsinformation och rapportering. Det är ett enkelt och smidigt sätt för att kunna nå ut till våra leverantörer. Med hjälp av självskattningar inom livsmedel har ansvariga regioner tagit fram prioriterade områden och leverantörer för framtida revisioner. Förutom palmolja kommer ansvariga regioner att följa upp leverantörer inom riskgrupperna kaffe, fisk, kött (med fokus på antibiotikaanvändning), soja samt kakao.

Ett förberedande arbete har under året genomförts för att börja lära om och förstå riskerna inom inköpskategorierna städmaterial samt nutrition. För att få en bättre förståelse för dessa områden har en första riskkartläggning genomförts tillsammans med regionernas nationella kansli och Goodpoint.

INKÖPSKATEGORI: INFORMATIONSTEKNIK & KOMMUNIKATION

ANSVARIG REGION: STOCKHOLM

Produktionen av IT-produkter innebär stora risker för kränkningar av mänskliga- och arbetares rättigheter, negativ miljöpåverkan och korruption. Leveranskedjan innebär höga risker vid råvaruutvinning, utsläpp av miljö- och hälsofarliga kemikalier, användning av stora mängder vatten, som dessutom ofta sker i högrisk länder, komponenttillverkning, sluttillverkning och avfallshantering. De allvarligaste riskerna i leveranskedjan bedöms vara barnarbete, tvångsarbete, livshotande arbetsförhållanden, tvångsflyttningar, vattenförorening, brist på föreningsfrihet och kollektiva förhandlingar samt arbets- och levnadsvillkor såsom låga löner, extremt utbredd övertid, undermåliga boendeförhållanden och hälsorisker. Leveranskedjan för IT-produkter är mycket lång, komplex och omfattar en mängd högrisk länder. Riskerna är snarlika för de flesta hårdvaror. En utmaning är att leverantörerna ofta är återförsäljare med mindre insyn i riskerna i leveranskedjan.

Under 2022 har arbetet med att hantera identifierade avvikelser hos Eizo fortsatt och de har antagit samtliga rutiner för tillbörlig aktsamhet och arbetar med den fortsatta implementeringen. För produktområdet nätverksprodukter har leverantören Cuebid åtgärdat samtliga avvikelser och uppföljningen kunde avslutas.

Genomförda uppföljningar på hållbara leveranskedjor visar att mognadsgraden hos regionernas leverantörer varierar men att de största aktörerna visar en hög kompetens. För varumärkesägare varierar graden av transparens. Genomförda miljöuppföljningar har generellt visat ett gott resultat och en god samarbetsvilja från leverantörerna.

Ansvarig region har vidare arbetat med att utveckla krav till upphandling av IT-arbetsplats, nätverksprodukter och AVK med fokus på livslängd, energieffektivitet, begränsning av miljö- och hälsofarliga ämnen, samt undvikandet av tvångsarbete och konflikt- och andra högriskmineraler. Arbetet kommer ligga till grund för det nationella harmoniseringsarbetet under 2023.

Samtliga regioner strävar efter att uppnå en cirkulär ekonomi och ansvarig region för IT har under året arbetat med att främja cirkuläritet i form av att utreda möjligheterna till ökad livslängd och reparationer av mobiltelefoner.

Genom vårt medlemskap och aktiva styrelsearbete i Electronics Watch har vi under året fått möjligheten att ta del av oberoende granskningar av arbetsförhållanden i olika tillverkningsländer. Informationen kommer direkt från organisationer som jobbar med arbetare rättigheter lokalt och på plats. Sveriges regioner agerade exempelvis gemensamt med Electronics Watch, Adda, SwedWatch samt Oslo kommun efter att vi hade fått ta del av uppgifter från organisationen Global Witness att branschinitiativet International Tin Supply Chain Initiative (ITSCI) inte kunde säkerställa att tantal, volfram och tenn som bryts i Demokratiska republiken Kongo (Kongo-Kinshasa) inte bidrog till väpnade konflikter eller ledde till andra allvarliga människorättskränkningar. Mineralerna som angavs vara kontrollerade enligt ITSCI:s standarder härstammade delvis från gruvor, som kontrolleras av militära grupper, där det också förekom barnarbete. Under året fördes vidare en dialog kring ärendet med Global Witness, OECD och Responsible Mineral Initiative (RMI). I november tog RMI bort ITSCI från sin lista över godkända program.

INKÖPSKATEGORI: SÅRVÅRD OCH KOMPRESSIÖN SAMT TANDVÅRDSUTRUSTNING OCH FÖRBRUKNINGSMATERIAL

ANSVARIGA REGIONER: GOTLAND, SÖRMLAND, VÄRMLAND OCH VARUFÖRSÖRJNINGEN

Sårvård och kompression är en viktig inköpskategori inom vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror då Sveriges regioner varje dag konsumerar stora volymer engångsartiklar inom detta riskområde. Riskerna för kränkningar av arbets- och mänskliga rättigheter, negativ miljöpåverkan och korruption är särskilt hög inom denna inköpskategori. Leveranskedjan är global och omfattar ett antal högriskländer, i synnerhet vid råvaruutvinning, bearbetning och komponenttillverkning. Under senare år har risker kring bomull som produceras i Kina identifierats och uppmärksammats då risker för tvångsarbete och kränkningar av minoritetsgruppen uigurer har framkommit. Detta påverkar kommande arbete inom kategorin för sårvård och kompression då såväl bomullsproduktion som sluttillverkning av sårvårdsprodukter kan ske i Kina.

Under året har fyra kontorsrevisioner inom sårvård och förband genomförts. Leverantörerna var Mölnlycke Health Care AB, Abigo Medical AB, Smith & Nephew AB och 3M. Region Stockholm har ansvarat för revisionen hos Smith & Nephew AB. Samtliga revisioner har visat att en majoritet av leverantörer lever upp till regionernas ställda krav där 3M utmärkte sig utan några avvikelser. Mindre avvikelser i övriga revisioner kommer fortsatt att hanteras av leverantörerna under 2023.

Under året har även den revision som påbörjades hos Mölnlycke Health Care AB 2021 kunnat avslutas då samtliga avvikelser har åtgärdats.

Tandvårdsutrustning är en ny inköpskategori för ansvariga regioner och fokus har därför varit på att öka kunskapen om riskerna inom denna kategori under året. Detta har bland annat gjorts genom att påbörja en riskanalys inom området. Som en del av det arbetet har information kring underleverantörer och produkter efterfrågats från flertalet distributörer av förbrukningsvaror inom tandvårdsområdet.

INKÖPSKATEGORI: LÄKEMEDEL

ANSVARIG REGION: VÄSTRA GÖTALAND

10

Läkemedelsanvändningen i världen har nästan fördubblats på tio år och förekomsten av läkemedelssubstanser i både vatten och miljö ökar. Det sker även en oroväckande ökning av motståndskraftiga bakterier mot de flesta antibiotikasorter vilket, utöver mänskligt lidande, leder till en ökad belastning för sjukvården.

På grund av resursbrist har ansvarig region inte haft möjlighet att följa upp leverantörer och genomföra revisioner i den omfattning som var planerad. Däremot har flera av de sedan tidigare pågående åtgärdsplanerna kunnat avslutats. Ett visst arbete kvarstår med en leverantör, Bausch & Lomb AB, och detta kommer att slutföras under kvartal 1 2023. Ett nytt uppföljningsarbete påbörjades i slutet av 2021, där leverantörerna fick besvara självskattningsformulär. Arbetet med både granskning och uppföljning av självskattningsformulär fortsatte under 2022 och kommer även att fortsätta under 2023. Kontorsrevision har genomförts hos Mylan AB och under kvartal 1 2023 kommer ytterligare kontorsrevision att ske hos bland annat MIP Pharma GmbH.

Det nordiska samarbetet kring harmoniserade hållbarhetskrav med fokus på antibiotika har återupptagits efter ett uppehåll på grund av covid19-pandemin och utgår nu från fokusområden och prioriterade aktiviteter framtagna inom Nordisk LegemiddelForum (NLF) under 2021/2022. Ansvarig region har vidare deltagit i workshop anordnad av British Standards Institution (BSI) med syfte att åstadkomma en tredjepartscertifiering för ansvarsfull tillverkning av antibiotika. BSI:s arbete sker i samverkan med läkemedelsbranschens samarbete AMR Industry Alliance (AMRIA) och avser certifiering av den privata standard som AMRIA utarbetat. Arbetet fortgår under 2023 och regionen kommer bland annat att delta i ytterligare workshops.

INKÖPSKATEGORI: VÅRDRELATERAD UTRUSTNING OCH FÖRBRUKNINGSVAROR

ANSVARIGA REGIONER: KALMAR, JÖNKÖPING OCH ÖSTERGÖTLAND

Riskområdet vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror innefattar handskar, sjukvårdskemikalier, inkontinens, simuleringsutrustning, icke medicinska preventivmedel och övriga generella förbrukningsvaror. Vårdrelaterad utrustning och förbrukningsvaror är till stor del engångsprodukter som förbrukas i stora volymer och köps in till generellt låga priser. Produktion av dessa artiklar sker oftast i lågkostnadsländer och inkluderar ett flertal leveranskedjor med höga risker för människor och miljö. Undantaget från detta är inköpskategorin desinfektion som ofta sluttillverkas i Europa.

Under 2022 har arbete genomförts för att hantera utestående avvikelser och avsluta pågående kontorsrevisioner. Uppföljningen av Alcon Nordic avslutades efter en sista återrevision då leverantören åtgärdat de tidigare identifierade avvikelserna. Avvikelsehanteringen med leverantör Merit Medical avslutades trots öppna avvikelser då revisionen genomfördes 2018 och avtalen hade gått ut. Ansvariga regioner kommer därför att påbörja en ny uppföljning.

2021 genomfördes självskattningsenkäter hos desinfektionsleverantörerna KiiltoClean och Viroderm. Självskattningarna har legat till grund för de kontorsrevisioner med avseende på hållbara leveranskedjor och systematiskt miljöarbete som genomförts under hösten 2022 hos dessa leverantörer. Åtgärdsplaner för att släcka avvikelser har tagits fram och kommer att följas upp under 2023 genom återrevisioner. Under revisionstillfällena framgick brister i det systematiska arbetet gällande ett flertal områden, bland annat risker i leverantörskedjan och uppföljning.

Uppföljningsarbetet med att hantera avvikelser har fortgått under året hos leverantörerna Abena, Mediplast, Mediq, Hartmann och Procurator AB. Under åren 2020–2022 har tre uppföljande kontorsrevisioner genomförts hos Procurator AB. Efter ett flertal varningar, med risk för nationella sanktioner då Procurator inte agerat enligt åtgärdsplanen, kunde avvikelserna till sist släckas sommaren 2022.

INKÖPSKATEGORI: MEDICINTEKNISK UTRUSTNING OCH RELATERADE FÖRBRUKNINGSVAROR

ANSVARIGA REGIONER: BLEKINGE, KRONOBERG OCH HALLAND

Medicinteknisk utrustning omfattar ett brett område av produkter och tillhörande förbrukningsmaterial inom operation, anestesi och intensivvård, bild och funktion samt terapi och diagnostik. Bild och funktion kommer från och med 2023 hanteras av område C, då området är nära besläktat med IT. De allvarligaste riskerna som har identifierats i riskbedömningarna är främst råvaruutvinning samt spårbarhet i de långa och komplexa leveranskedjorna. Även i ledet där komponenttillverkning sker finns stora risker.

Under 2022 skickades självskattningar ut till leverantörer av ortopediska implantat varav två stycken rekommenderades till kontorsrevision, Stryker AB och Zimmer Biomet.

En kontorsrevision är genomförd hos Zimmer Biomet. Resultaten i genomförd revision pekar på att processer och rutiner för att täcka alla delar i leveranskedjorna i stort är på plats. Ansvariga regioner har noterat att regionernas revisionsarbete leder till en ökad medvetenhet hos leverantörerna.

Under året har ansvariga regioner inlett ett arbete med att identifiera risker kopplade till högriskmineraler i medicinteknisk utrustning. I december genomfördes ett webinarium med presentation av genomförda kartläggningar samt ett övergripande resultat från enkäter riktade till leverantörer av medicinteknisk utrustning. Arbetet med högriskmineraler kommer att fortsätta 2023. Ytterligare ett fokus har varit på cirkulär hantering av medicinteknisk utrustning och komponenter. Ett inledande kartläggningsarbete är påbörjat som kommer att fortgå under 2023.

INKÖPSKATEGORI: TEXTILIER OCH MÖBLER

ANSVARIG REGION: SKÅNE

13

Vid framställning av textilier som används inom hälso- och sjukvården finns stora risker för att arbetares rättigheter åsidosätts, inte minst vid bomullsodlingarna. Dåliga anställningsvillkor, barnarbete, slavliknande arbetsförhållanden och sjukdom på grund av kemikaliehantering är andra risker som regionerna har identifierat. Efter en övergripande riskanalys av regionernas kategoriträd har inköpskategorin möbler tillkommit som prioriterad inköpskategori. De väsentligaste riskerna som har identifierats återfinns vid förädling av råvaror och komponenttillverkningsled.

Under 2022 kunde resultaten från uppföljningen av sjukvårdstextilier och återrevisioner hos leverantörerna FM Trading, Kanwar samt Promoters delas till samtliga regioner. De största avvikelserna har omfattat bristande riskanalyser, vilka har åtgärdats och godkänts efter återrevision.

I och med rapporter om risker för stats sanktionerat tvångsarbete i Kina kopplat till muslimska minoriteter och bomullsodling i Xinjiang inleddes ett arbete med att kontrollera riskerna i leveranskedjan. Efter en inledande kartläggning av bomullsprodukter genomfördes kontorsrevisioner hos Onemed, Mediq, Codan Triplus, FM trading samt Taiga, som avslutades under våren 2022.

Resultaten var att leverantörerna inte kunde utesluta att bomullen kom från Xingjian på grund av bland annat bristande spårbarhet i leveranskedjan. Ett sätt för regionerna att fortsätta arbetet är att genomföra isotoptestning, där ursprunget för bomullen kontrolleras. Bomullsprodukter som testas behöver bestå av minst 20% bomull för att få ett tillförlitligt resultat och vid ytterligare kartläggning framkom att Region Skåne förnärvarande inte hade avtal med bomullsprodukter som uppfyller kraven för isotoptestning. Produkterna som identifierades är inom kategorin Vårdrelaterad förbrukning och en dialog med ansvariga regioner om överlämning och fortsatt arbete har inletts.

KOMPETENSUTVECKLING

Hållbar upphandling kräver kompetens och kunskap för att inköpsavdelningarna, med stöd av hållbarhetsavdelningarna, ska kunna utföra sina arbetsuppgifter i överensstämmelse med politiska beslut, i enlighet med rådande lagstiftning och på ett effektivt och strategiskt sätt. En nationell samordning av utbildningsinsatserna gentemot inköpsorganisationerna och hållbarhetsavdelningarna är ett kostnadseffektivt stöd och komplement till respektive regions egna satsningar och bidrar till ökad målpåfyllelse.

Under året genomförde regionernas nationella kansli två välbesökta webbsända internutbildningar i Hållbar Upphandling. Vid dessa tillfällen fick över 160 upphandlare, controllers, hållbarhetsstrateger, miljöstrateger och kategoriansvariga i Sveriges regioner ta del av varför offentlig upphandling är ett viktigt politiskt styrmedel för att nå Agenda 2030, vilka ansvarsområden (miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och anti-korruption) som omfattas, vad innehållet i regionernas gemensamma uppförandekod för leverantörer är och hur regionerna praktiskt går till väga för att genomföra uppföljningar, inklusive avvikelshantering.

Som ett led i att öka kompetensen hos ansvariga personer i regionerna har regionernas nationella kansli tillsammans med Adda och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) utvecklat en e-utbildning i Hållbar Upphandling riktad till alla de funktioner som ingår i upphandlingsprocessen. Utbildningen besvarar bland annat frågor vad det innebär att upphandla hållbart, vilka hållbarhetsriskerna är, vilka krav som är lämpliga att ställa samt vilken typ av uppföljning som är bäst lämpad vid olika tillfällen. Utbildningen lanserades vid ett gemensamt webinarium med SKR och Adda. Regionernas nationella kansli har under året tillhandahållit kostnadsfria licenser för de kontaktpersoner och de regionala samordnarna som ingår i det nationella nätverket.

Under året har regionernas nationella kansli arrangerat webinarium på aktuella teman som till exempel högriskmineraler i medicinteknisk utrustning, åtgärdsplan vid risk för barnarbete och gemensamma nordiska miljökrav på förpackningar.

Inom ramen för den nationella samverkan erbjuds även skraddarsydda workshops för regionerna. Region Dalarna arrangerade, tillsammans med det nationella kansliet, en workshop där syftet var att öka kompetensen hos nya medarbetare vid hållbarhets- och inköpsavdelningen, som ett avstamp i det interna arbetet med att säkerställa att rätt krav ställs i relevanta upphandlingar. Det nationella kansliet medverkade även vid Region Norrbottens chefsutbildning för högsta ledningen. Kansliet medverkade också i Region Jönköpings tvådagarsworkshop Upphandling som kraftfullt verktyg för hållbar utveckling med målgrupperna: politiker, beslutsfattare, upphandlare och miljö- och hållbarhetsstrateger.

KOMMUNIKATION

Genom att kommunicera vårt samordnade systematiska arbete tydliggör vi värdet av hållbar upphandling och visar på effekterna för människor och miljö. Under året har målsättningen varit att öka kännedomen om vårt arbete och att skapa ett ökat engagemang. Vi är därför glada att kunna konstatera att vi under året ökat antalet följare på sociala medier med 170 procent.

Regionernas nationella kansli har en central uppgift i att stötta regionernas strategiska kommunikation genom att sprida kunskap till politiker, tjänstepersoner och allmänheten. Kunskap illustrerar det värde som regionernas arbete med hållbar upphandling skapar och pekar tydligt på framgångsfaktorerna med ett systematiskt nationellt samarbete.

Kansliet har medverkat både nationellt och internationellt i olika sammanhang för att driva och kommunicera frågan om hållbar upphandling. Bland annat har kansliet deltagit vid EU DG Grow Podd-talk, Sykehusinnkjöps leverantörsdialog inför ny IT-upphandling, Sveriges Offentliga Inköpare (SOI) konferens, förbundslandet Bremens konferens om hållbar upphandling, Swedish Medtechs upphandlingskonferens samt deltog tillsammans med andra nordiska hälso- och sjukvårdsaktörer på ett webinarium om hållbar upphandling i vården, arrangerad av European Connected Health Alliance Group.

Regionernas nationella kansli kommunicerar löpande nyheter om pågående arbete i respektive region och ansvarar för omvärldsbevakning som kommuniceras via hemsidan, LinkedIn och ett månatligt nyhetsbrev.

ÖVRIGT

REMISSINSTANS

Kansliet har under året bjudits in till att svara på följande remisser:

- Remiss av Europeiska kommissionens förslag till förordning om förbud mot produkter som producerats genom tvångsarbete.
- EU-sakråd om Europeiska kommissionens förslag om ett nytt direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet.
- Regionernas förslag på strategi för avbrottsfri försörjning vid kris och krig.
- Länsstyrelsen i Uppsalas utredning om ökad lokal och regional klimatomställning som inkluderar åtgärdsförslag kopplat till upphandling.

NATIONELLA RISKANALYSER

Det nationella samarbetets långsiktiga mål är att förhindra och begränsa hållbarhetsrisker vid upphandling av varor och tjänster. En central del i arbetet är därför att identifiera och prioritera de väsentligaste riskerna för regionernas samtliga inköpskategorier. Under året har fördjupade riskanalyser genomförts för; vårdrelaterad papper och plast, medicinsk grundutrustning, kirurgiska instrument, lokalvård, nutrition, medicinteknisk utrustning; bild och funktion, inkontinens och stomi (inklusive sjukvårdskemikalier, övning- och simuleringsutrustning), möbler samt livsmedel.

STRATEGISKA SAMARBETEN

För att öka påverkansmöjligheterna samt driva utvecklingen mot en hållbar utveckling samverkar vi med organisationer såväl nationellt som internationellt. Under året har arbetet med regionernas nationella kansli strategiska samarbetspartners Adda, Sykehusinnkjöp och Helsingfors Universitetssjukhus (HUS) fortsatt. Regionernas nationella kansli har kontinuerligt haft informationsutbyten gällande uppföljningar och revisioner. En dialog med de danska regionerna och Landspítali på Island påbörjades i syfte att utreda huruvida det finns intresse att delta i vår nordiska samverkan. Denna dialog kommer att fortsätta under 2023 för att utreda möjligheterna till att inkludera Danmark och Island i vår samverkan. Den utökade nationella budgeten kommer att användas för att fördjupa samarbetet

INTÄKTER

IB*	1 521 000
BLEKINGE	79 487
DALARNA	144 191
GOTLAND	30 194
GÄVLEBORG	143 952
HALLAND	169 296
JÄMTLAND HÄRJEDALEN	65 709
JÖNKÖPING	183 014
KALMAR LÄN	123 318
KRONOBERG	101 165
NORRBOTTEN	124 713
SKÅNE	697 222
STOCKHOLM	1 206 000
SÖRMLAND	150 308
UPPSALA	195 079
VÄRMLAND	141 455
VÄSTERBOTTEN	136 537
VÄSTERNORRLAND	122 412
VÄSTMANLAND	139 180
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN	869 285
ÖREBRO LÄN	152 916
ÖSTERGÖTLAND	233 883
SUMMA	6 730 316

KOSTNADER

PERSONALKOSTNADER	3 061 000
ÖVRIGA KOSTNADER	178 269
ÖVRIGA TJÄNSTER**	2 308 047
SUMMA	5 547 316

UTGÅENDE BALANS**1 183 000**

* Kansliet redovisade en ingående balans 2022 om SEK 1521000 då planerade aktiviteter inte hann genomföras samt att personalkostnader var mindre än beräknat.

** Övriga tjänster omfattar kostnader för riskanalyser, systemstöd samt revisioner och andra uppföljningar genomförda av respektive upphandlingsområde.

HÅLLBAR UPPHANDLING

Regionernas Nationella Kansli Hållbar Upphandling
Lindhagenplan 98
Box 225 50, 104 22 Stockholm

www.hållbarupphandling.se

Mail: coc.lsf@sll.se

Ett samarbete mellan Sveriges regioner

Blekinge - Dalarna - Gotland - Gävleborg - Halland - Jämtland Härjedalen - Jönköping - Kalmar - Kronoberg - Norrbotten - Skåne - Stockholm - Sörmland - Uppsala - Värmland - Västerbotten - Västernorrland - Västmanland - Västra Götaland - Örebro - Östergötland